

Ulica 3 Maja

Janusz Gajos

Źródło: <http://pl.chopin.nifc.pl>

Ciosy mamuta

Ciekawostki historyczne

Dzisiejsza ulica 3 Maja otrzymała swoją nazwę 3 maja 1916 roku. Podczas uroczystości patriotycznej, połączonej z odczytem o Konstytucji 3 Maja, wymieniono stare tablice z nazwą. Ulicę wytyczył w latach 30. XIX wieku inż. Fryderyk Lempe. Nosiła pierwotnie nazwę ulicy Józefa, którą później zmieniono na Klubową. [AR]

We wrześniu 1939 roku urodził się w Dąbrowie Górniczej wybitny aktor teatralny i filmowy - **Janusz Gajos**. Mając sześć lat, obejrzał tutaj swój pierwszy film. Artysta zapamiętał, że w czasie tamtego seansu, siedzący na widowni kina radzieccy żołnierze zaczęli strzelać w kierunku ekranu. W 1950 roku, w wieku jedenastu lat, Janusz przeprowadził się wraz z rodzicami do Będzina. Po maturze w będzińskim liceum, w latach 1957-59 pracował pod kierunkiem Jana Dormana w Teatrze Dzieci Zagłębia. [MC]

Mamuty to majestatyczne zwierzęta ery zlodowaceń, które zaznaczyły swoją obecność na zagłębiowskiej ziemi. Ich szczątki znajdowano na terenie Dąbrowy Górniczej w czasie eksploatacji piasku na cele górnicze od lat 20. XIX wieku. Najwięcej tego typu eksponatów Muzeum uzyskało z kopalni Kuźnica Warężyńska. Na wystawie prezentujemy szereg kości mamuta, wśród których wymienić można: żuchwę, fragmenty ciosów czy zęby. Mówią nam one o bogatej przeszłości geologicznej miasta. [SK]

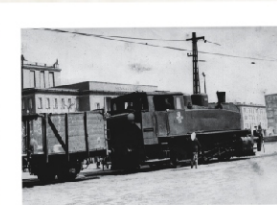
Dąbrowski Kurier Muzealny

Nr 2/2016

Pałac Kultury Zagłębia w czasie budowy

11 stycznia 1958 roku, po 7 latach budowy, otwarto Pałac Kultury Zagłębia. Ogromna budowla stanęła na granicy dawnego osiedla Reden i osiedla Huty Bankowej. Teren pod budowę, chociaż podmokły, oczyszczono z dzikiej zabudowy i w ten sposób rozpoczęto tworzenie centrum

miasta z placem Wolności. Projektantem budynku był Zbigniew Rzepecki (1901-1972), absolwent Politechniki Lwowskiej, legionista. Po gruntownym remoncie można obecnie podziwiać PKZ jako jeden z przykładów sztuki socrealistycznej.

Park Militarno-Historyczny „Reduta”

Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Obok budynku Muzeum powstał w 2013 roku Park Militarno-Historyczny „Reduta”. Pierwszy znalazł się tutaj czołg T-34 pochodzący ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Po przeprowadzonym remoncie w Dąbrowskiej Fabryce Maszyn Elektrycznych DAMEL S.A. i przywróceniu mu samojezdności, stał się on atrakcją wielu imprez militarnych. Na terenie Parku zrekonstruowano trzy bunkry niemieckie, wchodzące w skład umocnień z 1944 roku, budowane w celu obrony obszarów przemysłowych Górnego Śląska i Zagłębia przed Armią Czerwoną. Ponadto zobaczyć tutaj można: lekki czołg pływający PT-76, czołg T-55, transporter opancerzony OT-64 SKOT, transporter pływający TOPAZ, haubicę wz.1938/85 kal. 122 mm oraz moździerz 120 mm wz. 43.

Wydawca
Dąbrowskiego
Kuriera Muzealnego:
Muzeum Miejskie
„Szttygarka”
sekretariat@muzeum-dabrowa.pl

Redaktor:
Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Autorzy:
Magdalena Cyankiewicz
Sebastian Kosakowski
Olga Lulek
Arkadiusz Rybak

Opracowanie graficzne:
Elżbieta Jankowska

Ilustracje:
archiwum Muzeum

Muzeum Miejskie „Szttygarka”
w Dąbrowie Górniczej

www.muzeum-dabrowa.pl

DĄBROWA GÓRNICZEJ

 DĄBROWA GÓRNICZA
dla aktywnych

Szanowny Czytelniku!

Zapraszamy do lektury Dąbrowskiego Kuriera Muzealnego. Polecamy tekst poświęcony pierwszemu burmistrzowi Dąbrowy Górniczej. Zapraszamy także do Parku Militarno-Historycznego „Reduta”, który powstał dzięki współpracy Muzeum z HK - Cutiron i ArcelorMittal Poland.

Życzymy interesującej lektury.

Arkadiusz Rybak
Dyrektor
Muzeum Miejskiego
„Szttygarka”

Sylwia Winiarek
Rzecznik Prasowy
Biuro Komunikacji
ArcelorMittal Poland

Pierwszy burmistrz Dąbrowy Górniczej

Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Wydawanie żywności dla mieszkańców w 1917 roku

Chciałbym przypomnieć tutaj nieco zapomnianą postać pierwszego burmistrza naszego miasta. 18 sierpnia 1916 roku Dąbrowa uzyskała prawa miejskie oraz związany z tym Urząd Burmistrza. Wybrano na tę funkcję Edwarda Kosińskiego, który na terenie Zagłębia Dąbrowskiego działał już od wielu lat. Urodził się 13 grudnia 1859 roku w rodzinie szlacheckiej, pieczętującej się herbem Rawicz. W dorosłym życiu prowadził firmę budowlaną

na terenie Radomia, Kielc i Dąbrowy Górniczej, gdzie zamieszkał. Specjalizował się w inwestycjach przemysłowych, ale przyjmował także inne zlecenia, jak chociażby budowa kościoła parafialnego w Strzemieszycach Wielkich. Podczas I wojny światowej zaangażował się w działalność społeczną i charytatywną. Był m.in. członkiem Komitetu Żywnościowego, w ramach działalności którego niósł pomoc mieszkańcom miasta. Kosiński był m.in. inicjatorem powołania tzw. policji miejskiej, przeznaczonej do pilnowania porządku publicznego. Funkcję burmistrza Dąbrowy pełnił do 1917 roku, kiedy to po zmianie przepisów administracyjnych utworzono w mieście Urząd Prezydenta. Został nim dr Adam Piwowar, o którym powiem w kolejnym artykule. Edward Kosiński przez kolejne lata angażował się w pomoc najbardziej potrzebującym dąbrowianom. Zmarł 16 maja 1924 roku w Warszawie i został pochowany na cmentarzu w Radomiu.

Edward Kosiński

Czy istnieje strój zagłębiowski?

Olga Lulek
olulek@muzeum-dabrowa.pl

Kilka lat temu podjęliśmy w Muzeum próbę odtworzenia stroju zagłębiowskiego. Efekty tej próby, jak i oryginalne stroje używane przez Koło Gospodyń Wiejskich, możemy oglądać na wystawie etnograficznej. Od razu widać, że ubiory te różnią się od siebie. Skąd więc taka rozbieżność w wyglądzie strojów zagłębiowskich? Czy możemy w ogóle wyróżnić jeden typ stroju dla naszego regionu? Bliskie sąsiedztwo

Rekonstrukcja stanika zagłębiowskiego

Śląska, Krakowa czy Częstochowy wywarły niemały wpływ na różne strefy życia Zagłębiaków, takie jak: ubiór, język, folklor, pożywienie czy zwyczaje. Bliskość miast spowodowała ubieranie się „po pańsku”, a co za tym idzie szybki zanik stroju ludowego. Największy jednak wpływ na to, że dziś trudno wytypować jak powinien wyglądać modelowy strój zagłębiowski wiąże się z napływem ludności na te tereny do pracy w górnictwie i hutnictwie. Gdy sięgniemy do literatury fachowej, dowiemy się, że już przed wiekami można było zauważyć trzy typy strojów, które występowały na tym terenie: mazowiecki, śląski i siewiersko-będziński. Ten ostatni był najczęściej spotykany na naszym terenie i to właśnie on został zrekonstruowany przez pracowników Muzeum. Próżno jednak szukać typu siewiersko-będzińskiego w strojach Kół Gospodyń Wiejskich. Członkinie dąbrowskich KGW szyją stroje według własnego uznania i własnych

upodobań, często wzorując się na strojach z terenów sąsiednich. Strój ludowy z naszego terenu zanikł tak dawno, że został usunięty z pamięci społecznej. To także spowodowało, że Koła Gospodyń Wiejskich, które kultywują tradycje regionalne wytworzyły sobie odrębne typy ubioru na własny użytek. Dziś widoczna jest tendencja poszukiwania elementów odmiennych od pozostałych regionów. Warto pamiętać, że nie tylko robotniczy charakter Zagłębia Dąbrowskiego stanowi o tożsamości regionalnej.

Rekonstrukcja stroju